

TEINE JUTLUSTAMISREIS

TEINE avalik jutlustamisreis Galileas algas pühapäeval, 3. oktoobril 28. a pKr ja kestis peaaegu kolm kuud, 30. detsembrini. Selles osalesid Jeesus ja tema kaksteist apostlit, keda abistasid äsjavärvatud 117 evangelistist koosnev korpus ja arvukad teised huvilised. Nad külastasid sellel reisil Gadarat, Ptolemaisi, Jaafot, Dabarittat, Megiddot, Jisreeli, Skythopolist, Tarihhead, Hippost, Gamalat, Betsaida-Juliasit ja paljusid muid linnu ning külasid.

² Enne teeasumist sel pühapäeva hommikul palusid Andreas ja Peetrus Jeesusel rääkida uutele evangelistidele viimast korda nende ülesandest, kuid Meister keeldus, öeldes, et tema töö pole teha seda, mida võivad täiesti rahuldaval viisil teha ka teised. Pärast põhjalikku kaalumist otsustati anda see ülesanne Jaakobus Sebedeusele. Kui Jaakobus oli lõpetanud, ütles Jeesus evangelistidele: „Minge nüüd tegema tööd, mis teile on antud, ja hiljem, kui olete end pädevate ja ustavatena näidanud, annan teile korralduse jutlustada taevariigi evangeliumist.”

³ Sellel reisil rändasid Jeesusega koos ainult Jaakobus ja Johannes. Peetrus ja teised apostlid võtsid igaüks endaga kaasa umbes tosin evangelisti ja olid nendega lähedastes sidemetes, sel ajal kui nad oma jutlustamis- ja õpetamistööd tegid. Apostlid ristsid usklike niipea, kui nad olid valmis taevariiki astuma. Jeesus rändas nende kolme kuu jooksul koos oma kahe kaaslasega väga palju ringi, külastades sageli ühe päevaga kaht linna, et jälgida evangelistide tööd ja ergutada neid taevariigi rajamiseks rohkem pingutama. See teine jutlustamisreis oli põhiliselt mõeldud 117 äsjakoolitatud evangelistist koosnevale korpusele praktiliste kogemuste andmiseks.

⁴ ¶ Kogu selle aja jooksul ja hiljemgi, kuni Jeesuse ja kaheteistkümne lõpliku lahkumiseni Jeruusalemma, pidas Taavet Sebedeus Betsaidas oma isa majas taevariigitöö keskust. See oli Jeesuse maise töö keskpunkt ja kokkusaamiskoht sõnumitoojate teenistusele, mida Taavet pidas Palestiina eri osades ja sellega külgnevates piirkondades tegutsenud töötajate vahel. Ta tegi seda kõike oma algatusel, kuid Andrease heakskiidul. Taavetil tegutses selles kiiresti laieneva ja avarduva taevariigitöö teabetalituses nelikümmend kuni viiskümmend sõnumitoojat. Sel ajal elatas ta end osaliselt oma endise töö, kalapüügi.

1. JEEUSE KUULSUSE KASV

¹ Kui Betsaida laager laiali saadeti, oli Jeesuse kuulsus, eriti tervendajana, levinud Palestiina kõigisse osadesse, üle kogu Süüria ja ümbritsevatesse riikidesse. Pärast nende Betsaidast lahkumist saabus ikka veel haigeid ja kui nad Meistrit eest ei leidnud ning kuulsid Taavetilt, kus ta viibib, läksid nad teda otsima. Jeesus ei

sooritanud sel reisil tahtlikult ühtki niinimetatud tervendamist. Hoolimata sellest taastus kümnete haigete tervis ja õnn intensiivse usu jõul, mis sundis neid tervenemist taotlema.

² Selle misjoniretke ajal tekkis terve rida iseäralikke ja seletamatuid tervenemisnähtusi — ning need jätkusid kogu Jeesuse ülejäänud maise elu ajal. Kolmekuulise reisi jooksul ravis Jeesus Juudamaal, Idumeas, Galileas, Süürias, Tüüroses, Siidonis ja teisel pool Jordani jõge haigete alateadvuse kaudu terveks enam kui sada meest, naist ja last, ning kui need oma kodudesse tagasi pöördusid, suurendasid nad Jeesuse kuulsust veelgi. Nad talitasid nii, hoolimata sellest, et Jeesus keelas iga kord, kui ta niisugust spontaanset tervenemist märkas, terveksaanul kindlasti „sellest kellelegi rääkida”.

³ ¶ Meile pole kunagi ilmutatud, mis neil spontaanse või alateadliku tervenemise juhtudel tegelikult toimus. Meister ei seletanud apostlitele kunagi, kuidas need tervendamised korda saadeti, kuid ta ütles mitmel korral vaid niipalju: „Tunnen, et see jõud on tulnud minust.” Ükskord märkis ta põdevat last vaadates liigutatult: „Tunnen, et see elu on tulnud minust.”

⁴ Et Meister ei rääkinud nende spontaanse tervenemise juhtude olemusest otseselt midagi, ei sobi ka meil hakata selgitama, kuidas need toimusid, ent meil on lubatud esitada kõigi nende tervenemisnähtuste kohta oma arvamus. Me usume, et paljud need pealtnäha tervendamised, mis Jeesuse maise hoolekande ajal aset leidsid, tulenesid kolme omavahel seotud võimsa teguri koosmõjust:

⁵ 1. visalt tervenemist taotleva inimese südames valitsev tugev, valdav ja elav usk koos sooviga terveneda vaimsetel eesmärkidel, mitte puhtfüüsilise taastumise nimel;

⁶ ¶ 2. Jumala kehastunud ja halastusest vallatud, peaaegu piiramatu ning ajatu loova tervendamise võime ja Looja-Poja suure osavõtlikkuse ja kaastunde lisandumine sellele inimese usule;

⁷ ¶ 3. loodud-olendi usu ja Looja elu kõrval tuleb märkida sedagi, et selles Jumalinimeses oli isikustunud väljendunud Isa tahe. Kui inimese mainitud vajaduse kokkupuutumisel seda rahuldava jumaliku võimega Isa teisiti ei tahtnud, sai neist kahest üks ja tervenemine toimus ilma inimesest Jeesuse teadliku tahteta, kuigi tema jumalik olemus tunnetas seda kohe. See on paljud niisugused tervendamisjuhtumid seletatavad meile ammu teadaoleva suure seadusega, nimelt: mida Looja-Poeg soovib ja igavene Isa tahab, see ON.

⁸ ¶ Me arvame, et Jeesuse isiklikus läheduses hakkasid teatavad sügava inimliku usu vormid otseselt ja tõeliselt *sundima* universumi teatavaid, tol ajal Inimese Pojaga nii lähedalt seotud loomejõude ja isiksusi ter-

vendamisnähte esile kutsuma. On teada, et Jeesus las-
kis sageli inimestel ennast tema juuresolekul oma tu-
geva isikliku usuga ise terveks teha.

⁹ Paljud soovisid terveks saada puhtisekatel eesmär-
kidel. Rikas lesk Tüürosest tuli oma kaaskonnaga, et
lasta end terveks ravida oma haigustest, mida oli pal-
ju. Kui ta Jeesusele tema reisidel Galileas järgnes, pak-
kus ta üha rohkem ja rohkem raha, nagu saaks Jumala
väge osta oksjonilt. Ent ta ei hakanud kunagi taevari-
gi evangeeliumi vastu huvi tundma, ta otsis ravi ainult
oma füüsilistele vaevustele.

2. RAHVA SUHTUMINE

¹ Jeesus sai inimmeest aru. Ta teadis, mis on inim-
südamel, ja kui tema õpetused oleksid jäänud sellis-
teks, nagu tema neid esitas, kommenteerides kõike
vaid tema maise elu innustatud tõlgendusega, oleksid
kõik maailma rahvad ja religioonid taevariigi evan-
geeliumi kiiresti vastu võtnud. Jeesuse varaste järgija-
te heasoovlikud püüded sõnastada tema õpetused üm-
ber, nii et need oleksid mõnede rahvastele, rassidele
ja religioonidele vastuvõetavamad, tegid need õpetu-
sed kõigile teistele rahvastele, rassidele ja religioonide-
le üksnes vähem vastuvõetavateks.

² Apostel Paulus kirjutas palju juhiseid ja manitsusi,
püüdes Jeesuse õpetustega teatavate oma aja rühmade
tähelepanu võita. Teised Jeesuse evangeeliumi õpeta-
jad tegid samuti, kuid ükski neist ei tulnud selle pe-
le, et hiljem hakatakse neid Jeesuse õpetustena esita-
ma. Ning ehkki niinimetatud ristiusk sisaldab Meistri
evangeeliumi rohkem kui ükski teine religioon, on seal
palju ka niisugust, mida Jeesus ei õpetanud. Peale selle,
et varasesse ristiusku lülitati palju õpetusi pärsia mäs-
teeriumidest ja rohkesti kreeka filosoofiat, tehti kaks
suurt viga:

³ 1. Püüid ühendada evangeeliumiõpetust otse
juudi teoloogiaga, mida illustreerib ristiusu lunastu-
sedoktriin — õpetus, et Jeesus oli Poeg, kes ohverdas
end Isa karmi õigluse rahuldamiseks ja jumaliku rae-
vu leevendamiseks. Need õpetused said alguse kiidu-
väärt püüdest muuta taevariigi evangeelium uskmatu-
tele juutidele vastuvõetavaks. Ehkki sellega ei õnnest-
unud juute enda poole võita, tekitas see segadust ja
peletas eemale paljusid hilisemate põlvkondade ausaid
hingi.

⁴ ¶ 2. Meistri varaste poolehoidjate teine suur ek-
simus, mida on jätkanud ka kõik hilisemad põlvkon-
nad, on ristiusu õpetuse täielik koondamine Jeesuse
isiku ümber. Jeesuse isiku ülemäärane rõhutamine rist-
iusu teoloogias on tema õpetusi ähmastanud ja kõi-
ge selle tõttu on juutidel, muhameedlastel, hindudel ja
teistel Ida religioonide uskujatel olnud üha raskem Jee-
suse õpetusi vastu võtta. Me ei tahaks kahandada Jee-
suse isiku tähtsust tema nime kandvas religioonis, kuid

ei lubaks sellel varjutada tema innustunud elu ega tõr-
juda eemale päästvat sõnumit Jumala isadusest ja ini-
mestevahelisest vendlusest.

⁵ ¶ Jeesuse religiooni õpetajad peaksid lähenema
teistele religioonidele nende tõdede tunnustamisega,
mis on neil ühised (ja millest paljud tulenevad otseselt
või kaudselt Jeesuse sõnumist), ning hoiduma rõhuta-
mast nii väga nende erinevusi.

⁶ ¶ Ehkki tol konkreetset ajal tugines Jeesuse kuul-
sus põhiliselt tema ravimisvõimetele, ei tähenda see, et
kõik oleks jäänud nii ka edaspidi. Aja möödudes otsiti
temalt ikka enam ja enam vaimset abi. Kuid lihtrahvale
mõjusid kõige otsesemalt ja vahetumalt just füüsilised
tervendamisega. Jeesuse poole pöördus üha enam mo-
raalse orjastamise ja vaimsete rünnakute ohvreid ja ta
õpetas neile alati, kuidas pääseteed leida. Isad ootasid
temalt nõuandeid poegadele toimetulekuks ja emad
tulid leidma abi tütarde suunamiseks. Pimeduses oli-
jad tulid tema juurde ja ta ilmutas neile eluvalgust. Ta
kõrvad olid alati lahti inimkonna muredele ja ta aitas
alati neid, kes tema hoolitsust otsisid.

⁷ Kui Looja oli ise surelikus ihus kehastunud maa
peal, juhtus paratamatult erakordseid sündmusi. Ent
neid niinimetatud imelisi juhtumusi ei tohiks kuna-
gi kasutada Jeesusele lähenemiseks. Õppige lähenema
imele Jeesuse kaudu, kuid ärge tehke seda viga, et lähe-
nete Jeesusele ime kaudu. Niisugune manitsus on põh-
jendatud, hoolimata sellest, et Jeesus Naatsaretlane on
ainus uue religiooni rajaja, kes on maa peal aineüleste
tegusid korda saatnud.

⁸ ¶ Miikaeli maapealse missiooni kõige hämmasta-
vam ja pöördelise tähtsusega joon oli tema suhtumi-
ne naistesse. Tolle aja ja põlvkonna mees ei tohtinud
isegi oma naist avalikus kohas tervitada, kuid Jeesus
julges oma kolmandale Galilea-reisile võtta evangee-
liumiõpetajateks ka naisi. Ta oli seda tehes väga julge,
sest rabid õpetasid, et „parem on seadusesõnad põle-
tada, kui need naiste kätte anda”.

⁹ Jeesus tõstis naise ühe põlvkonnaga ajastuid kest-
nud lugupidamatust eiramisest ja rängast orjatööst
kõrgemale. On häbiväärne, et religioon, mis söandas
võtta endale Jeesuse nime, ei omanud moraalselt jul-
gust järgida seda üllast eeskujut oma hilisemas suhtu-
mises naistesse.

¹⁰ ¶ Kui Jeesus rahvaga suhtles, nägid nad, et ta oli
täiesti vaba oma aja ebausust. Ta oli vaba religioos-
test eelarvamustest, ta polnud kunagi sallimatu. Tema
südamel polnud midagi, mis oleks meenutanud sot-
siaalset antagonismi. Ta võttis oma isade religioonist
üle kõik hea, kuid ei kõhelnud kõrvale heitmast ini-
mest kammitseva ebausuga seotud traditsioone. Ta jul-
ges õpetada, et loodusõnnetused, ajalikud õnnetusjuh-
tumid ja muud õnnetused pole jumaliku kohtumõist-
mise nuhtlused ega Ettehooldusest põhjustatud sala-
duslikud korraldused. Ta mõistis hukka orjaliku andu-
muse tähenduseta tseremooniatele ja paljastas mate-

rialistliku palveldamise ekslikkuse. Ta kuulutas julgelt inimese vaimset vabadust ega kartnud õpetada, et lihas elavad surelikud on tõepoolest tões elava Jumala pojad.

¹¹ Jeesus ületas kõigi oma eelkäijate õpetused, kui ta asendas puhtad käed tõelise religiooni märgina puhas-te südametega. Ta seadis traditsioonide asemele reaalsuse ja heitis kõrvale kõik edevad ja silmakirjalikud pretensioonid. See kartmatu jumalamees ei andnud vaba voli hävitavale kriitikale ega ignoreerinud täielikult oma aja sotsiaalseid, majanduslikke, poliitilisi ega usutavasid. Ta polnud sõjakas revolutsionäär, vaid edumeelne arengu pooldaja. Ta hävitas *olemasolevat* vaid siis, kui pakkus oma kaaslastele samal ajal midagi kõrgemat, mis *peaks olema*.

¹² ¶ Jeesuse pooldajad kuuletusid talle, ilma et ta oleks neid selleks sundinud. Ainult kolm meest, keda ta oli isiklikult kutsunud, keeldusid vastu võtmast kutsu tema jüngriks hakata. Tal oli eriline võime inimesi kaasa tõmmata, kuid ta polnud diktaator. Ta äratas usaldust ja tema käske ei pannud mitte keegi kunagi pahaks. Ta võttis endale absoluutse võimu oma jüngrite üle, kuid keegi ei esitanud sellele kunagi vastuväiteid. Ta lubas poolehoidjail end Meistriks kutsuda.

¹³ Kõik, kes Meistrit kohtasid, imetlesid teda, välja arvatud need, kellel oli sügavale juurdunud usulisi eelarvamusi või kes arvasid nägevat tema õpetustes poliitilist ohtu. Tema õpetuste originaalsus ja autoriteet-sus hämmastas inimesi. Nad imetlesid tema kannatust arenemata ja tüütutele inimestele vastamisel. Ta äratas lootust ja usaldust kõigi nende südames, kellele tema hoolitsus oli suunatud. Teda kartsid vaid need, kes polnud teda kohanud, ja teda vihkasid vaid need, kes pidasid teda selle tõe eestvõitlejaks, mis oli mõeldud kukutama pahet ja eksimusi, mida nemad soovisid kindlalt iga hinna eest oma südames hoida.

¹⁴ Ta avaldas tugevat ja iseäralikult paeluvat mõju nii sõpradele kui ka vaenlastele. Rahvahulgad võisid talle nädalaid järgneda, et vaid tema lahkeid sõnu kuulda ja tema lihtsat elu vaadelda. Andunud mehed ja naised armastasid Jeesust peaaegu üleiniimliku kiindumusega. Ja mida paremini nad teda tundma õppisid, seda rohkem nad teda armastasid. Ning kõik see on tõsi veel nüüdki: isegi tänapäeval ja kõigil tulevastel ajastutel on nii, et mida enam inimene seda Jumal-inimest tundma õpib, seda enam ta teda armastab ja järgib.

3. USUJUHTIDE VAENULIKKUS

¹ Lihtrahvas võttis Jeesuse ja tema õpetused soodsalt vastu, kuid Jeruusalemma usujuhtide ärevus ja vastuseis üha kasvasid. Variserid olid sõnastanud süstemaatilise ja dogmaatilise teoloogia. Jeesus oli õpetaja, kes õpetas nii, nagu olukord nõudis; ta ei olnud süstemaatiline õpetaja. Jeesus ei õpetanud niivõrd seaduste kui elu järgi, mõistujuttude kaudu. (Ja kui ta kasutas oma sõnumi illustreerimiseks mõnda mõistujuttu, kasutas

ta selleks oma loo ainult *üht* joont. Püüdes tema mõistujuttudest allegooriaid leida, võib Jeesuse õpetustest palju väärideid tuletada.)

² Jeruusalemma usujuhte oli endast peaaegu välja viinud see, et noor Aabraham oli hiljuti pöördunud ning kolm nuhki olid deserteerunud, end Peetruse poolt ristida lasknud ning läinud evangelistidega teisele jutlustamisreisile Galileasse. Juutide juhte pimestasid üha enam hirm ja eelarvamused, nende südamed oli aga muutnud kõvaks taevariigi evangeeliumi kutsuvate tõdede jätkuv tagasilükkamine. Kui inimene ei lase sel kutsel oma sisimas elava vaimuni jõuda, ei saa tema suhtumist eriti millegagi muuta.

³ Kui Jeesus evangelistidega Betsaida laagris esmakordselt kohtus, ütles ta neile pärast esimesi pöördumissõnu: „Pidage meeles, et inimesed reageerivad keha ja meelega — emotsionaalselt — igauks omamoodi. Ainus, mis inimestel on *ühetaoline*, on nende sisimas elav vaim. Ehkki jumalikud vaimud võivad olemuselt ja kogemustelt olla mõnevõrra erinevad, reageerivad nad vaimsetele kutsetele ühtmoodi. Inimkond võib saavutada ühtsuse ja vendluse ainult selle vaimu kaudu ja tema poole pöördudes.” Ent paljud juutide liidrid olid oma südameuksed evangeeliumi vaimsele kutsule sulgenud. Alates sellest päevast haudusid ja sepitsesid nad lakkamatult Meistri hävitamist. Nad olid veendunud, et Jeesus tuleb vahistada, süüdi mõista ja hukata kui usunormide, juudi pühade seaduste põhiõpetuste rikkuja.

4. EDENEMINE JUTLUSTAMISREISIL

¹ Sellel jutlustamisreisil tegi Jeesus väga vähe avalikku tööd, kuid pidas enamikus linnades ja külates, kus nad Jaakobuse ja Johannesega juhtusid viibima, uskujatega palju õhtusi õppetunde. Ühel niisugusel õhtusel koosviibimisel esitas üks noorem evangelist Jeesusele küsimuse viha kohta ja Meister vastas talle muu hulgas järgmist:

² ¶ „Viha on ainelise taseme nähtus, mis näitab üldiselt seda, mil määral vaimne olemus ei suuda intellektuaalset ja füüsilist olemust kontrollida. Viha näitab nii tolerantse vennaarmastuse kui ka teie enesest lugupidamise ja enesekontrolli puudumist. Viha kurnab tervist, madaldab meelt ja pärsib inimhinge vaimset õpetajat. Kas te pole siis pühakirjadest lugenud, et „raev tapab rumala” ning et inimene „kisub vihas oma hinge lõhki”? Et „pikameelsel on palju arukust”, aga „kannatamatu näitab suurimat rumalust”? Te kõik teate, et „rahulik vastus vaigistab raevu” ja „haavavad sõnad õhutavad viha”. „Arukus teeb inimese pikameelseks”, aga „mees, kes ei talitse oma meelt, on otsekui kaitsetu, müürideta linn”. „Raev võib olla julm ja viha pöörane.” „Viha pidavad inimesed õhutavad riidu ja raevutsejatel on palju üleastumisi.” „Ära lase oma meelt kergesti saada pahaseks, sest pahameel asub alpide põues.”” Enne kui Jeesus oma jutu lõpetas, ütles ta veel: „Laske

armastusel niimoodi oma südant valitseda, et teie vaimust suunajal poleks raske vabastada teid kalduvusest anda voli neile loomaliku viha puhangutele, mis jumaliku pojaseisusega kokku ei sobi.”

³ ¶ Tolsamal korral rääkis Meister rühmale ka tasakaalustatud loomuse kasulikkusest. Ta mõõnis, et enamikul inimestel on vaja pühendada end mõne kutseala omandamisele, kuid taunis igasuguseid kalduvusi liigselt spetsialiseeruda, muutuda oma elutegevuses kitsarinnaliseks ja piiratuks. Ta juhtis tähelepanu asjaolule, et igasugune voores, kui sellega äärmuseni minna, võib muutuda paheks. Jeesus jutlustas alati mõõdukust ja õpetas järjekindlust — eluprobleemide mõõdutundega lahendamist. Ta märkis, et ülemäärane osavõtlikkus ja kaastunne võivad manduda tõsiseks emotsionaalseks ebastabiilsuseks; et entusiasm võib viia fanatismi. Ta tõi näiteks ühe nende varasema kaaslaste, kelle kujutlusvõime oli viinud ta nägemuslike ja eba-praktiliste sammudeni. Samal ajal hoiatas ta neid tui-ma ülikonservatiivse keskpärasuse ohtude eest.

⁴ Ning siis rääkis Jeesus julguse ja usu ohtudest, sellest, kuidas need muudavad mõtlematuid hingi vahel hoolimatuks ja jultunuks. Ta näitas ka, kuidas ettevaatlikkus ja taktitunne võivad liiga kaugele minnes viia argpükslikkuse ja ebaõnnestumiseni. Ta manitses oma kuulajaid püüdlema originaalsuse poole, vältides aga igasugust kaldumist ekstsentrilisusesse. Ta kaitses osavõtlikkust ilma sentimentaalsuseta, vagadust ilma teeskluseta. Ta õpetas harrast austust, mis oleks vaba hirmust ja ebausust.

⁵ Jeesuse kaaslastele avaldas sügavat muljet mitte niivõrd tema õpetus tasakaalustatud iseloomust kui just asjaolu, et ta enda elu oli tema õpetuse nii kõnekas näide. Jeesus elas närvipinge ja tormiliste sündmuste keskel, kuid ei löönud kunagi vankuma. Ta vaenlased seadsid talle pidevalt lõkse, kuid ta ei langenud neisse kunagi. Targad ja õpetatud mehed püüdsid talle jalga ette panna, kuid ta ei komistanud. Nad püüdsid teda vaidlusesse kiskuda, kuid ta vastused olid alati valgustavad, väarikad ja lõplikud. Kui ta juttu katkestati arvukate küsimustega, olid ta vastused alati tähendusrikkad ja otsustava tähtsusega. Ta ei kasutanud oma vaenlaste pideva survega toimetulemiseks kunagi nurjatuid võtteid, ehkki need ei kõhelnud rakendamast tema vastu igat liiki reetlikke, ebaõiglasi ja ebaausaid rünnakuid.

⁶ Kuigi on tõsi, et paljud mehed ja naised peavad elatise teenimiseks usinalt mingil kindlal alal tegutsema, on hoolimata sellest igati soovitatav, et inimene tutvuks maise elu väga mitmete kultuurivaldkondadega. Tõeliselt haritud inimene ei rahuldu sellega, et jääb oma kaasinimeste elu ja tegemiste suhtes teadmatusse.

5. ÕPPETUND RAHULOLUST

¹ Kui Jeesus külastas seloot Siimoni juhendamisel töötavat evangelistide rühma, küsis Siimon õhtuse koosoleku ajal Meistrilt: „Miks on mõni inimene tunduvalt õnnelikum ja rahulolevam kui teine? Kas rahulolu sõltub usukogemusest?” Jeesus ütles Siimoni küsimusele vastates muu hulgas järgmist:

² ¶ „Siimon, mõned inimesed on loomu poolest teistest õnnelikumad. Palju, väga palju sõltub inimese valmisolekust lasta end juhtida ja suunata temas elaval Isa vaimul. Kas te pole pühakirjadest lugenud targa mehe sõnu: „Inimese vaim on Issanda lamp, see uurib läbi kõik südamesopid”? Ning et need vaimust juhitud surelikud ütlevad: „Mõõdunöörid on mulle langenud meeldivate paikade peale, ka on pärisosa ilus mu meelest.” „Õigete inimeste pisku on parem kui paljude õelate suur varandus”, sest „hea mees küllastub oma tegudest”. „Rõõmus süda teeb näo rõõmsaks ja tal on alati pidu. Parempisut Issanda kartuses kui suur varandus rahutuses. Parempisut armastuses kui nuumhürg vihas. Parempisut õigluses kui palju ülekohtus.” „Rõõmus süda toob head tervenemist.” „Parempisut peotäis rahu kui kaks peotäit vaevas ja vaimunärimises.”

³ Suur osa inimese muredest sünnib pettumusest oma ambitsioonide nurjumise ja uhkuse haavamise pärast. Ehkki inimestel on enda ees kohustus oma maist elu võimalikult hästi elada, peaksid nad pärast siiraid pingutusi võtma oma saatuse rõõmsalt vastu ja püüdma leidlikult võimalikult hästi ära kasutada seda, mis on nende osaks saanud. Liigagi paljud inimese hädad tärkavad tema enda südames pesitseva hirmu pinnasest. „Õel põgeneb, kuigi ei ole tagaajajat.” „Õelad on otsekui mässav meri, mis ei saa rahuneda ja mille veed kobrutavad kõntsa ja muda. Õelatel ei ole rahu, ütleb Jumal.”

⁴ Seega ärge otsige võltsrahu ja mööduvat rõõmu, vaid pigem usuga leitavat kindlustunnet ja jumaliku pojaseisuse garantiid, mis annavad meelerahu, rahulolu ja ülima rõõmu vaimus.”

⁵ ¶ Jeesus ei pidanud seda maailma sugugi „pisarateoriks”. Pigem nägi ta seda Paradiisi tõusvate igaveste ja surematute vaimude sünnisfäärina, „hinge tärkamise sfäärina”.

6. „ISSANDA KARTUS”

¹ Gamalas küsis Filippus Jeesuselt õhtuse koosoleku ajal: „Meister, miks pühakirjad sunnivad meid „Issandat kartma”, kuid sina käsid meil vaadata taevase Isa poole kartuseta? Kuidas neid õpetusi omavahel kokku viia?” Ja Jeesus vastas Filippusele:

² ¶ „Mu lapsed, ma pole üllatunud, et te niisuguseid küsimusi esitate. Algul oli inimene võimeline harrast austust tundma ainult hirmu kaudu, kuid mina olen tulnud ilmutama Isa armastust, et teid ajendaks Igavest palveldama Isa sügava ja täiusliku armastuse armastav

äratundmine ja sellele vastamine poja poolt. Ma vabastan teid köidikutest, millega te sunnite end orjaliku hirmu tõttu kiiva ja raevuka Kuningas-Jumala tüütusse teenistusse. Ma õpetan teile Jumala ja inimese, Isa ja poja suhet, et te võiksite rõõmuga järgneda sellesse armastava, õiglase ja halastava Isa-Jumala ülevasse ja taevalikult vabasse palveldamisse.

³ Eri ajastutel on „Issanda kartusel” olnud erinevaid tähendusi, mis arenesid hirmust, ängistusest ja kartusest aukartuse ja harda austuseni. Ja nüüd juhin mina teid hardast austusest äratundmise, arusaamise ja tänutunde kaudu *armastuseni*. Kui inimene tunneb ära vaid Jumala teod, hakkab ta Ülimat kartma; kui ta aga hakkab mõistma ja kogema elava Jumala isiksust ja loomust, suureneb üha tema armastus selle hea ja täiusliku, kõikse ja igavese Isa vastu. Ning just selles inimese ja Jumala vahelise suhte muutmises seisnebki Inimese Poja missioon maa peal.

⁴ Arukad lapsed ei pea oma isa kartma, et temalt häid kingitusi saada. Ent kui need sügavalt armastatud lapsed on isa kiindumuse tõttu oma poegadesse ja tütardesse saanud juba külluses kõike head, hakkavad nad sellele heldekäelisusele vastama tunnustuse ja tänuga, millest kasvab nende armastus oma isa vastu. Jumala headus ajendab meelt parandama; Jumala heldus ajendab teenima; Jumala armulikkus viib pääsemisele; ent Jumala armastus viib arukale ja puhta südamega palveldamisele.

⁵ Teie esivanemad kartsid Jumalat sellepärast, et ta oli vägev ja saladuslik. Teie jumaldate teda, sest ta armastus on suur, halastus heldekäeline ja tõde kõrgeauline. Jumala vägevus tekitab inimsüdametes kartust, kuid tema isiksuse õilsus ja õiglus sigitavad aukartust, armastust ja valmisolekut palveldada. Kohusetundlik ja armastav poeg ei karda ka vägevat ja üllast isa. Mina olen tulnud siia maailma selleks, et seada armastust hirmu, rõõmu murede, usaldust kartuse asemele, armastavat teenimist ja tänulikku palveldamist orjakütete ja mõttetute tseremooniade asemele. Ent pimeduses olijate kohta kehtib ikkagi, et „Issanda kartus on tarkuse algus”. Kui aga valgus on täielikumalt kohale jõudnud, ajendatakse Jumala poegi kiitma Lõpmatut selle eest, mis ta *on*, mitte aga kartma teda selle pärast, mida ta *teeb*.

⁶ Kui lapsed on noored ja mõtlematud, tuleb neid tingimata manitseda oma vanemaid austama; ent vanemaks saades, kui nad hakkavad vanemate hoolitsust ja kaitset mõnevõrra rohkem hindama, jõuavad nad mõistva lugupidamise ja üha suurema kiindumuse kaudu sellele kogemusetasandile, kus nad armastavad oma vane-maid tegelikult rohkem selle eest, kes nad on, kui selle eest, mida nad teinud on. Isa armastus oma lapse vastu on loomulik, kuid lapse armastus isa vastu peab kujunema välja hirmust selle ees, mida isa võib teha, aukartuse, sõltuvuse ja harda austuse kaudu kuni tänuliku ja südamliku armastuseni.

⁷ Teid on õpetatud, et te peaksite „kartma Jumalat ja pidama kinni tema käskudest, sest see on iga inimese kohus”. Aga mina olen tulnud andma teile uut ja kõrgemat käsku. Ma õpetan teid „armastama Jumalat ja õppima täitma tema tahet, sest see on vabaks saanud Jumala poegade kõrgeim eesõigus”. Teie isasid õpetati „kartma Jumalat — Kõigevägevamat Jumalat”. Mina õpetan teile: „Armastage Jumalat — kõigi halastavat Isa.”

⁸ Taevariigis, mida ma olen tulnud kuulutama, ei ole kõrget ega vägevat kuningat; see taevariik on jumalik pere. Selle intellektiolendite kaugeleulatuva vennaskonna kõigi poolt tunnustatud ja tingimusteta palveldatav kese ja pea on minu ja teie Isa. Mina olen tema Poeg ja ka teie olete tema pojad. Seepärast on igavesti tõsi, et meie teiega oleme taevastes valdustes vennad, seda enam, et me oleme saanud lihalikeks vendadeks maises elus. Lakake siis kartmast Jumalat nagu kuningat ja teenimast teda nagu isandat; õppige tundma harrast austust tema kui Looja vastu; austage teda kui oma vaimse nooruse Isa; armastage teda kui halastavat kaitsjat ja lõppkokkuvõttes palveldage teda kui oma küpsema vaimse tunnetusvõime ja tänutunde armastavat ja kõiketeadvat Isa.

⁹ Teie väärad ettekujutused alandlikkusest ja suur osa teie silmakirjalikkusest tulenevad teie väärarusaamadest taevase Isa kohta. Inimene võib olla oma olemuselt ja päritolult ussike põrmus, aga kui mu Isa vaim tuleb tema sisimasse elama, omandab see inimene jumaliku saatuse. Minu Isa annetatud vaim pöördu kindlalt tagasi jumaliku allikasse ja kõiksele päritolutasandile ning sureliku inimese hing, millest on siis saanud selle sisimas elava vaimu ümbersündinud laps, tõuseb kindlalt koos jumaliku vaimuga igavese Isa enda ligidusse.

¹⁰ Surelikul inimesel, kes saab taevaselt Isalt kõik need kingid, sobibki alandlik olla, ehkki kõigil neil usukandidaatidel on olemas igaveseks tõusuks taevariiki jumalik väärikus. Mõttetu ja madaldav alandlikkusega suurustlemine ja selle teesklemine on ühitamatud tänumeelega teie vaimust sündinud hingede pääsemise ja lõppsihi tunnetamise allika suhtes. Teie südame sisimas peituv alandlikkus Jumala ees on igati kohane, vagurus inimeste ees kiiduväärt; kuid ennast tähtsustava ja tähelepanu võita püüdva alandlikkuse silmakirjalikkus on lapsik ega ole taevariigi valgustatud poegade vääriiline.

¹¹ Te teete hästi, kui olete vagurad Jumala ees ja ohjeldate end inimeste ees, kuid olgu teie vagurus vaimse päritoluga ja mitte ennast õiglaseks pidava üleolekutunde enesepettuslik ilmutamine. Prohvet kõneles targasti, kui ta ütles: „Käige alandlikult koos oma Jumalaga”, sest taevane Isa on küll Lõpmatu ja Igavene, kuid elab ka „rõhutute ning vaimult alandlike juures”. Mu Isa põlastab uhkust, jälestab silmakirjalikkust ja tunneb vastikust kurjuse suhtes. Ning just rõhutamiseks sii-

ruse väärtust ja täielikku usaldust taevase Isa armastava toetuse ja truu juhtimise vastu, olengi ma kasutanud nii sageli väikese lapse näidet, et kirjeldada meelega-ikut ja vaimureageeringut, mis on nii olulised suureliku inimese astumiseks taevariigi vaimureaalsustesse.

¹² Prohvet Jeremija kirjeldas hästi paljusid surelikke, kui ta ütles: „Te olete suus Jumala ligidal, kuid südames temast kaugel”. Ja kas te pole lugenud ka selle prohveti kohutavat hoiatust, kes ütles: „Tema preestrid õpetavad tasu eest ja tema prohvetid ennustavad raha eest. Ometi peavad nad end vagadeks ja kuulutavad, et Issand on nende keskel.” Kas pole teid kindlalt hoiatatud nende eest, „kes räägivad oma ligimestega rahust, kuigi nende südames on kurjus”, nende eest, „kes räägivad libedate huultega ja kahepaikse südamega”? Kõigist usaldava inimese kurvastustest pole miski nii kohutav kui „haavad, mis on löödud oma usaldatud sõprade koidas”.

7. TAGASIPÖÖRDUMINE BETSAIDASSE

¹ Siimon Peetrusega nõu pidanud ja Jeesuselt heakskiidu saanud, andis Andreas Taavetile Betsaidas kor-

ralduse saata kõigi jutlustavate rühmade juurde sõnumitoojad korraldusega lõpetada reis ja jõuda neljapäeval, 30. detsembril tagasi Betsaidasse. Tolle vihmase päeva lõunaks olidki kõik apostlid ja õpetavad evangelistid taas Sebedeuse majas.

² Rühm jäi sabatipäevaks kohale ja nad said ööma ja Betsaida elanike majades ja lähedal asuvas Kapernauma linnas, seejärel anti aga kogu rühmale kaks nädalat puhkust, et nad saaksid koju oma perede juurde minna, sõpru külastada ja kala püüda. Need kaks-kolm Betsaidas koos veedetud päeva olid tegelikult väga virgutavad ja innustavad. Kui noored õpetajad oma kogemustest jutustasid, tuli see kasuks ka vanematele õpetajatele.

³ Sel teisel jutlustamisreisil Galileas osalenud 117 evangelistist pani vaid seitsekümmend viis tegelike kogemuste proovile vastu ja neid sai pärast kahenädalast puhkust teenistusse määrata. Jeesus jäi koos Andree, Peetruse, Jaakobuse ja Johannesega Sebedeuse majja ja arutles nendega üsna palju taevariigi hea käekäigu ja laiendamise üle.